

vangt liefst zoo weinig mogelijk stokken die in het midden dunner zijn dan 22 mM. Een fraaie, roodbruine kleur verkrijgen deze rotan-stokken door een speciale behandeling. Nadat zij op lengte gesneden en van het glazuur zijn ontdaan, worden ze gewasschen en dan snel geschroeid boven een stroovuur (de gebruikelijke term is „lajoe"). Vervolgens worden ze met olie gewreven en in de zon of boven het haardvuur gedroogd, waarbij moet worden gezorgd, dat ze niet in aanraking komen met vocht of dauw. Volgens Handleiding Warenkennis worden voor de europeesche markt bestemde stokken in den regel door den exporteur opnieuw bewerkt.

Soms treft men in een stengel een paar geledingen aan welke tot in het hart zwart zijn gekleurd. Deze worden in de Lampongsche districten *sēmamboe haloem* of *s. hoeloeng* genoemd en door de inlanders met fancyprijzen betaald. Buitengewone waarde schijnt ook in Lematang-Oeloe en Ilir en Pasoemah te worden toegekend aan *sēmamboe koening* en *s. woeloeng*, daar art. 29 van de oendang-oendang, opgenomen in het Tijdschr. v. Ind. T. L. & V. kunde dl 20, bl. 108, voorschreef, dat hij die olifantstanden, rhinoceroshoorns en de beide genoemde kostbare *sēmamboesoorten* vond, die niet mocht beschouwen als zijn eigendom, doch ze den heer des lands had aan te bieden.

In het Museum: Stokken.

21/573 II.

Calamus scleracanthus BECC.

Volksnamen. Noord Celebes: *Rotan batoe*.

Onder den naam *rotan batoe* werden van Toli-Toli (Noord-West Celebes) van heuvelachtig terrein materialen ontvangen van een karakteristieke, oogenschijnlijk tot de tohiti-groep te brengen (en door den zender ook gebrachte) rotansoort. Het monster is ca 10 mM. dik; de lengte der leden bedraagt 15 à 20 cM. Het oppervlak is glimmend (glazuurlaag afspringend), roomkleurig, met breede, scherp begrensde donkerbruine ringen om de knopen; de kleur op doorsnee is bruin. Zij is hard en veerkrachtig. Hiermede komt volkomen overeen een (niet-authentiek) monster *oewè šsoe* of *rotan batoe* van Kolaka, in den handel bekend als *rotan saboetan*; alleen is de kleur van het laatste over het geheel meer bruingeel.

Hoewel deze rotan uiterlijk sterk op tohiti gelijk, wordt zij toch in de overige van Celebes ontvangen berichten beschouwd als een in waarde daarbij achterstaande, zelfstandige soort, van tohiti te onderscheiden door haar roodachtige kleur en korte geledingen. Handleiding Warenkennis zegt, dat rotan saboetan of rotan batoe in hoofdzaak afkomstig is van de Oostkust van Celebes, waar zij evenwel gewoonlijk donkerder is van kleur dan de kwaliteiten welke in slechts geringe hoeveelheid door de Tominibocht en de Golf van Boni worden geleverd. Zij is hard en stijf, vrij sterk, doch tamelijk breekbaar, terwijl zij onregelmatig en nogal harig splijt. Dikwijls wordt zij slordig behandeld en zij is soms licht, veelal echter donker geel tot vaalbruin van kleur en vaak te jong gesneden. Hier en daar wordt zij volgens dikte gesorteerd en de dunne worden ook wel gebogen verhandeld. Zij lijkt slechts geschikt voor grof werk en behaalt op Celebes een prijs van f 3.— à f 3.50 p. p.

Saboetan wordt in Europa vooral gebezigd voor zweepstokken.

In het Museum: Rotan.